

Kulturskolan magasin

NR 5.2022

EN TIDNING FRÅN KULTURSKOLERÅDET

Bataljonen skapar
scenkonst på nya sätt

TESTA DU OCKSÅ!

Ordföranden efter valet:

»LÅT PENGARNA GÅ
TILL KULTURSKOLAN«

Kiruna samverkar

FRAMTIDEN ÄR
REDAN HÄR

»Kulturskolerådet kommer därför att agera kraftfullt mot regeringen och verka för en förändring.«

Låt pengarna gå till kulturskolan

ALLA SOM ÄLSKAR kulturskolan vill se den utvecklas. Vi vill nå nya målgrupper, se nya konstformer växa fram och skapa nya djärva samarbeten mellan lärare, barn och unga så att vi når fler och bredare. Samtidigt vill vi fortsätta med det vi vet redan fungerar.

Sedan 2016 har det funnits statliga pengar till kulturskolan som på ett fantastiskt sätt gett oss möjlighet att fortsätta framåt. 100 miljoner kom 2016 och år 2020 blev det 200 miljoner. Dessa utvecklingspengar, som Statens kulturråd hanterar, fungerar som en viktig katalysator. Vi ser spännande varianter av kulturskoleverksamhet växa fram och vi breddar deltagandet. Allt fler kulturskolor söker bidraget och pengarna räcker inte till för allt vi vill göra. Bidraget är översökt.

Nu har regeringen bestämt att pengar som skulle gå till breddat deltagande i kulturskolan även får användas till elitsatsningar av andra aktörer än kulturskolorna: »...till aktörer som bedriver undervisning med nationell spetskompetens där barn och unga kan fördjupa sig inom ett visst konstnärligt uttryck eller musikinstrument«. Statens Kulturråd får själva välja hur stor andel av de 200 miljonerna som ska användas. Detta är djupt olyckligt.

En statlig satsning på talangutveckling är alldeles utmärkt, men pengarna ska inte tas från kulturskolorna. Kulturskolerådet kommer

därför att agera kraftfullt mot regeringen och verka för en förändring.

Förnyelse av verksamheten i en kulturskola är en svår konst, då befintliga resurser redan är uppbundna och söktrycket ofta är högt på existerande kurser. Beslutar kommunen om höjt bidrag till kulturskolan följs detta ofta av uppmaningen »Korta köerna!«

På så sätt går pengarna till redan etablerade kurser. Därför är det viktigt att vi värnar de statliga utvecklingspengar som öronmärks för kulturskolan.

Kulturskolerådet ser gärna att det finns stödjande strukturer för talangutveckling, men det är inte okej att pengarna tas från de medel som skulle gå till kulturskolor för att bredda deltagandet. Regeringen får helt enkelt hitta nya friska pengar för satsningen på talangutveckling!

Jalle Lorensen,
Kulturskolerådets ordförande

I DETTA NUMMER

- 7 Krönika: Hur ser din längtan ut? undrar Malin Linell i Arvika
- 8 Min Kulturskola: Växjö laddar för firande
- 12 Bataljonen skapar mer för fler och utmanar kvalitetsbegreppet
- 16 Landet Runt: I Kiruna är det samverkan som gäller

Baksida: Ungdomar efterlyses

Jalle

KULTURSKOLERÅDET

TRUMPETFROSSA

27-29 JAN 2023

Äntligen dags att frossa i orkesterns mäktigaste instrument, **trumpeten!**

Anmäl dig senast senast den 1 december till:
lena.jakobsson@blasarsymfonikerna.se

Passar alla som spelar trumpet från 8 år och uppåt!

Medverkande:

Mike Lovatt, Jan Allan, Peter Asplund, Tom Poulson, Tobias Wiklund, Tora Thorslund, Urban Agnas, och många fler.

Se hela programmet på
blasarsymfonikerna.se

BLÅSARSYMFONIKERNA
TRUMPETFrossa

IB WAHLSTRÖM BILDMATERIAL

BESTÄLL
KATALOG!

HÖSTEN 2022

ibwahlstrom.se
info@ibwahlstrom.se

Fristående kurser på SMI

Inkluderande musikdidaktik 5hp

Körsång och språkutveckling 2,5hp

Musikmetodik 5hp

Projektledning i kulturskola 7,5hp

Rösten som arbetsinstrument 7,5hp

Röstfunktionen i populärmusikaliska genrer 10hp

Skapande dans 10hp

Specialpedagogik och inkludering i kulturskola 15hp

STOCKHOLMS MUSIKPEDAGOGISKA INSTITUT
08-611 05 02 info@smi.se www.smi.se

Ta klivet – sök nu!

Välkommen till
Barnens Musikbutik.se

Kul och musikriktiga instrument!
Även musikböcker, presentartiklar,
tillbehör mm.

www.barnensmusikbutik.se

Hyr ditt blås hos oss!

Sveriges bästa hyresvillkor! Vi har blåsinstrument från 110:- i månaden. Vid köp dras upp till 12 månaders inbetald hyra av från priset.

www.musica-blasexperten.se

MUSICA
blåsexperten

Tele: 0491-120 40
info@musica-blasexperten.se

JUPITER
YAMAHA

LJUDKABIN

Ljudisolerade övningsrum som man enkelt monterar själv.

- När man vill öva utan att störa sin omgivning - eller undvika att själv bli störd.
- Levereras i byggsats.
- Finns i flera storlekar.
- Dörrar, fönster, belysning och ventilation.

Tel 0523-22517
Sparta System AB

Det finns mer på vår hemsida
www.spartasystem.se

Vi har allt och lite till. Och faktiskt lite till.

Det är lätt att fynda hos hela Sveriges second hand.
Välkommen in till någon av våra 250 butiker från norr till söder eller hitta oss online.

 Svenska Röda Korset

Här är vår värld.
rodakorset.se/secondhand

TILLSAMMANS FÖR EN LEVAND PLANET

WWF arbetar över hela världen för att skydda och bevara hotade arter och livsmiljöer. Vi strävar efter att bromsa klimatförändringarna och uppnå ett hållbart nyttjande av våra naturresurser, så att de ska räcka också till kommande generationer.

Stöd vårt viktiga arbete. Välj det sätt som passar dig bäst!

BLI FADDER
wwf.se/blifadder

GE GÅVA
Swisha 901 9746

SVENSK INSAMLINGS KONTROLL

© Trif / Shutterstock.com

Kurs för nya chefer

KULTURSKOLERÅDET har sedan en tid tillbaka ordnat kurser för nya kulturskolechefer, bland annat via webinarium. Här ges konkreta och praktiska tips om allt från arbetsrätt till utvecklingsfrågor. Nu finns det ytterligare ett tillfälle den 11 november, kl 13.00–14.30, för den som vill delta. Mer information finns på kulturskoleradet.se under ledarskapsakademien.

Anmälan till nychef@kulturskoleradet.se

Ungdomar efterlyses

NU LETAR KULTURSKOLERÅDET ungdomar som vill vara med och påverka! Hur kan kulturskolan bli en plats där unga människor får mötas, drömma tillsammans, utveckla sina talanger och prova nytt? Hur skapar vi en öppen miljö där alla ryms och får bidra på sitt eget sätt? Genom det Arvsfondsfinansierade projektet och i samarbete med Youth 2030 Movement vill Kulturskolerådet skapa förutsättningar för att starta ett nationellt ungdomsråd. Men hur ska det se ut? Den som deltar bestämmer!

Tipsa dina engagerade unga om att anmäla sig till de digitala informationsträffarna och till historiens första nationella möte för unga om kulturskolefrågor. Det går bra att ställa frågor och att anmäla intresse till unga@kulturskoleradet.se så kommer en länk.

Inbjudnings-pdf att skicka vidare eller skriva ut finns på kulturskoleradet.se och på tidningens baksida.

Kulturskolans dag 20 maj

KULTURSKOLERÅDETS styrelse har tagit beslut om att återkommande förlägga Kulturskolans dag till den 20 maj. Det finns nu inlagt i den offentliga namnlängden att detta är Kulturskolans dag. Det innebär att dagen inträffar på olika veckodagar olika år, vilket är ett svar på önskemål som kommit Kulturskolerådet till del. Somliga kulturskolor vill gärna ha Kulturskolans dag på en veckodag, andra på en helgdag, några tycker att långhelg är toppen medan andra föredrar annat. Så nu kör vi ett fast datum!

Det går som vanligt utmärkt att förlägga verksamheten vilken dag som helst i nära anslutning, om den specifika dagen inte skulle vara optimal för just er. 2023 kommer vi att ha en sida där alla kan lägga upp sina bidrag själva och sprida info om sina olika aktiviteter.

I KORTHET

SAVE THE DATE KULTURSKOLEDAGARNA 2023 I ÖREBRO

KULTURSKOLERÅDET är nu glada att få hälsa er alla välkomna till 2023 års Kulturskoledagar!

22–23 mars intar vi tillsammans det nyöppnade Kulturkvarteret i Örebro, en spännande plats som rymmer kulturskola, bibliotek, konsthall, konserthus, scener, restauranger, danssalar, konsertsalar, blackboxar, ensemblerum, inspelningsstudio, bild- och keramiksal, gymnasieskola, terrass och gott om mingelutrymmen. Under temat Ledarskap fördjupar vi oss i en mängd aspekter i att leda verksamhet i kulturskolan nu och framöver.

Programmet innehåller inspirationsföreläsningar, seminarier, studiebesök, kontaktskapande aktiviteter, stipendieutdelning, god mat och festligheter. Kulturskoledagarna arrangeras i samverkan mellan Kulturskolerådet, Kulturkvarteret och Kulturskolesamverkan i Örebro Län.

Vi startar kl 09:30 onsdagen den 22 mars och avslutar kl 16:30 torsdagen den 23 mars. För alla som reser dagen innan kommer vi att ordna samkväm med möjlighet till både rundvandring och förtäring i Kulturkvarteret på tisdagskvällen. Såväl hotell som Örebro stadskärna finns alltihop inom gångavstånd. Håll utkik här på hemsidan och i nyhetsbrev för att se när anmälan öppnar.

Välkomna till Kulturkvarteret!

VAD DRÖMMER DU OM?

JAAA, JAG DRÖMMER OM FRED PÅ JORDEN, 200 MILJONER TILL KULTURSKOLORNA, OCH ATT LÄRA MIG DEN SNABBA DELEN I KOM IGEN LENA.

J A DET VAR VÄL DET.

ANNE BECKMAN

ANNONSERA!

ANNONSER@KULTURSKOLERADET.SE

90 SVENSK
INSAMLINGS
KONTROLL

GÖR EN LIVSVIKTIG INSATS

Bli månadsgivare på
lakareutangranser.se

 **Hjert-
Lungfonden**

90 SVENSK
INSAMLINGS
KONTROLL

I FRAMTIDEN KAN HJÄRT- LUNGSJUKDOM VARA HISTORIA

Hjärt-lungsjukdom är vår tids största folksjukdom. Men det finns hopp. Just nu pågår livsviktig forskning som kommer att ge människor ett längre och friskare liv. Problemet är att pengarna inte räcker till. Forskningen behöver mer stöd för att kunna nå nya genombrott.

**Forskningen får aldrig ta paus.
Bli månadsgivare idag!**

www.hjart-lungfonden.se

KRÖNIKA

MALIN LINELL

Kulturskolechef i Arvika

Hur ser din längtan ut?

NÄR JAG VAR BARN hade jag en bästis vars mamma var konstnär med egen keramikverkstad i hemmet. Jag tittade ofta längtansfullt mot verkstan för jag ville så gärna prova att dreja, men jag vågade aldrig fråga. Längtan har funnits kvar under alla år och trots att jag har hållit ögonen öppna har tillfället aldrig presenterat sig. Förre än jag den här sommaren snubblade över ett prova-på-tillfälle.

En av de allra varmaste dagarna fann jag mig stå i kö i en keramikverkstad tillsammans med ett helt gäng förväntansfulla besökare. När läraren frågade vem i kön som väntat längst hörde jag mig själv säga *ja, jag har ju väntat sisådär 35 år*, varpå jag stegade fram, krängde på mig ett förkläde och tog plats vid drejskivan.

Jag fick en genomgång av hur jag skulle göra och blev snabbt uppsluktad. Snart hade jag lyckats få till en liten skål och fick hjälp med att skära loss den från drejskivan. Mitt första verk! Stolt som en tupp var jag. Men...

NÄR JAG STOD och tittade på den lilla skålen insåg jag att jag hade missat målet. Min längtan hade aldrig handlat om att göra en skål som jag stolt kunde titta på. Längtan har alltid handlat om att umgås med leran, att känna den mellan händerna, och det momentet hade jag nästan helt glömt bort att vara i. När jag väl satt där med drejskivan framför mig och läraren bredvid mig hade jag

»Genom att hjälpa till att medvetandegöra drivkraften och vägleda till teknisk färdighet som kan förverkliga själva gestaltandet, öppnar vi för att den inre och yttre världen kan mötas.«

blivit så uppslukad av att det skulle bli något att jag tappat vad jag faktiskt sett fram emot. Jag var upprymd och glad över min nya erfarenhet men kände samtidigt en liten tomhet.

BILDEN OCH LÄNGTAN som bor i föreställningsvärlden får såklart ett annat liv när den möter den yttre världen. Den stöter inte bara på materiella förutsättningar i gestaltandet utan får också liv

i mötet med andra. Det blir ett samspel med människor och ting som gör processen levande och får den att gå sina egna vägar. Det är något fantastiskt och en möjlighet för oss att bli en del av ett sammanhang. Men det är samtidigt lätt att tappa kontakten med den ursprungliga längtan. Särskilt om vi blir guidade av de som har större kunskap – vilket i sig är en fantastisk möjlighet till utveckling.

DET ÄR SPÄNNANDE hur vi som lärare jobbar med att hjälpa elever att identifiera längtan. Hur vi kan hjälpa till att sätta ord på den så att det blir en naturlig sak för eleven att känna sin egen drivkraft i relation till omvärldens förslag och förväntningar. Genom att hjälpa till att medvetandegöra drivkraften och vägleda till teknisk färdighet som kan förverkliga själva gestaltandet, öppnar vi för att den inre och yttre världen kan mötas. Både hos våra elever och för oss själva.

Hur ser din längtan ut? ■

I ett charmigt hus mitt i Växjö ligger kulturskolan. Här pågår förberedelser inför jubileumsföreställningen, då det ska firas att kulturskolan fyller 75 år. Följ med två av de medverkande på deras lektioner. Elliot som spelar fiol och Elin som sjunger.

text & foto Maria Ille André

ELLIOT GUSTAVSSON kommer traskande från Ringsbergsskolan, där han går i femte klass. Just den här måndagen har han fått gå lite tidigare från slöjden, för att vi ska hinna prata före fiollektionen. I vanliga fall går han hem emellan och hämtar fiolen. Det tar honom bara fem-tio minuter att gå till kulturskolan, både från skolan och hemifrån.

Elliot är elva år och har spelat fiol enligt Suzukimetoden sedan han var fyra år.

– Jag har en väldigt bra Suzukilärare. Hon är snäll och har en väldigt bra taktik på låtarna. Att

lära sig det svåraste i en låt först är väldigt bra, säger han.

Förutom den enskilda fiollektionen är Elliot med i en av skolans sex fiol-Suzukigrupper och en av de fyra stråkorkestrarna.

– Jag får en bra känsla i orkestern när det är olika stämmor. Det låter jättebra när man kan låtarna bra, och det är roligt när man kan köra hela låten och knappt göra några fel.

Elliot går dessutom på dans och bild i kulturskolans regi. Fyra dagar i veckan har han någon kulturskoleaktivitet. Han trivs med alla sina

»I wish someone would write an ode to freedom that we all could sing«, sjunger kören Sonetten. Elin Eyjólfssdóttir finns med i sopranstämman.

ämnen. Just nu är det streetdance som gäller på danslektionerna. Där får han ut sin energi. På frågan hur lång bildlektionen är svarar Elliot: – Det känns som tre minuter för att det är så kul, men det är längre.

HÖGST UPP I HUSET släpper fiolläraren Anna-Carin Sundén in Elliot i undervisningsrummet Snäckan. Det har snedtak och gott om plats för ett elpiano, några notställ, en föräldrafåtölj och ett stort skåp, där Elliot lägger sin fiollåda.

När Anna-Carin har stämt Elliots fiol →

VÄXJÖ LADDAR FÖR FIRANDE

» Jag kommer
troligen fortsätta
spela som vuxen.
Förhoppningsvis
fortsätter jag
med dans
och bild också.«

Anna-Carin
Sundén har
undervisat Elliot
Gustavsson i
fiolspel i sju år.

värmer de upp med en tonbildningsövning, som visar att han behärskar vibratospelandets konst.

– Härligt! Så bra att du drar ut hela stråken, säger Anna-Carin. Testa min!

Även med sin lärares stråke, som är en bit längre, lyckas Elliot använda hela.

– Det är något magiskt med dina armar. Känner du att den var tyngre? undrar Anna-Carin.

Det känner Elliot. När han får tillbaka sin egen stråke, gör de en ny övning, ett litet hopp, för att testa om stråken ligger kvar. Är den tillräckligt tung på strängen, klarar den hopp-testet?

DE SPELAR EN SNABB sats ur en konsert av Friedrich Seitz ur fjärde Suzukiboken. I slutet gäller det att växla snabbt mellan de två ljusaste strängarna på fiolen. Anna-Carin låtsas droppa lite olja på Elliots handled för att underlätta.

I slutet av lektionen spelar de orkester noter ur Carmen av Georges Bizet. De kommer att spelas på jubileumsföreställningen i konserthuset, då de blir 46 stråkmusiker på scenen.

– Så fint du gör orkester noterna!

De pratar lite om klädsel inför konserten.

Kanske ska Elliot titta efter en skjorta med glitterväst i någon second hand-butik.

Gummibandet hjälper Elin Eyjólfssdóttir att hitta flexibiliteten i rösten och att få kroppen att samarbeta, när hon har sånglektion med sin lärare Maja Lundbeck.

Elliot tror inte att han kommer att ha fiolen som sitt yrke.

– Det är ju en fritidsaktivitet. Men jag kommer troligen fortsätta spela som vuxen, för det är väldigt roligt. Förhoppningsvis fortsätter jag med dans och bild också, säger han.

PÅ SAMMA VÅNINGSPLAN i den stora ljusa salen Stämbandet med dubbla dörrar har Elin Eyjólfssdóttir sånglektion med sångläraren Maja Lundbeck. Elin är sopran, fyller 17 år under hösten och går i tvåan på ekonomiprogrammet med juridikinriktning på Katedralskolan. I fjärde klass började hon sjunga tillsammans med en annan elev, och från femman blev det solosång.

En del av uppvärmningen innebär att de sjunger jooooo neråt en kvint åt gången, medan tonhöjden flyttas neråt en halvton varje gång.

– Gå ännu långsammare mellan tonerna och tänk att du har roligt på nervägen. En öppen, härlig känsla, säger Maja.

Elin sjunger olika typer av musik på sina lektioner.

– Jag tycker om musikal. Jag har inget emot poplåtar, men de ska inte vara så stilla. Det ska vara en utmaning. Jag har sjungit operastycken också. En del var på latin och italienska. Då var

utmaningen att kunna uttala orden, säger hon.

På dagens lektion sjunger Elin sopranstämman till Ode to freedom av Benny Andersson och Björn Ulvaeus arrangerad för kör av Malena Ernman. Elin och Maja drar ett brett gummiband mellan sig för att känna de långa vokalerna och göra rösten flexibel.

– Förläng ryggraden innan du börjar sjunga. Du får så fin klang, när du har rak nacke, säger Maja.

ELIN BÖRJADE SPELA FIOL också på kulturskolan för åtta år sedan men slutade efter förra läsåret. Hon flyttade till Växjö då med sin familj och kom in på fiol direkt. Där hon bodde tidigare hade hon stått i kö länge.

– Jag vill fokusera mer på sången nu och ha mer tid för skolan också, men jag vill inte ha sång som yrke. Jag är rädd att jag inte ska älska det lika mycket om jag har det som jobb. Om man vill ha roligt, kan man alltid gå till sången, säger hon.

Efter sånglektionen har Elin en timmes paus innan hon övar med Sonetten, en av kultur-

skolans sex körer. Hon brukar stanna kvar i stan och äta något, eftersom hon har 15 kilometer hem till Furuby.

Körövningen sker i samma sal som sånglektionen. Förutom Maja, är det sånglärarna Lisa Andersson och Markus Thorsell som leder kören. Tolv tjejer,

jämnt fördelade i sopran- respektive altstämman och tre killar släntrar in i salen. Idag är sista dagen att meddela om man kan vara med på jubileumsföreställningen eller inte.

– Man kan inte vara overdressed på konserten, säger Lisa.

Efter uppvärmning övar kören Ode to freedom inför föreställningen. Maja kompar på elpiano.

– Lyssna på mina ackord där en gång till, killar. Fint! Nu kommer altstämman. Ni har lite utflykter här, säger hon.

– Klarar ni detta, klarar ni allt, säger Lisa till altarna.

När tidningen kommer ut har jubileumsföreställningen redan varit. Efter besöket på kulturskolan har jag en stark känsla av att den har gått bra. ■

BATALJONEN — ATT SKAPA VIDARE

Under Kulturskoledagarna i maj höll Scenkonstkollektivet Bataljonen en uppskattad workshop. Deras sätt att tänka kring och arbeta med scenkonst anses av många vara banbrytande, både när det gäller utveckling av konsten i sig och när det handlar om att bredda deltagandet. Malin Aghed fick en intervju med Hanna Morau, en av de konstnärliga ledarna.

text Malin Aghed/Hanna Morau

Vilka är Bataljonen?

– Bataljonen är en friteatergrupp baserad i Göteborg. Vår vision är att vara tillgängliga, utforskande, modiga och lustdrivna, vilket betyder att vi ständigt prövar och omprövar vårt konstnärliga uttryck. Vi leker med genre, tematik, spelplats, publikens roll och innebörden av den scenkonstnärliga upplevelsen, genom projekt som kan vara folkliga och breda men också smala och experimentella.

Bataljonen har funnits sedan 2008 och den konstnärliga ledningen består idag av 8 scenkonstnärer. Sen 2017 har vi arbetat med deltagarbaserade storproduktioner där alla får vara med, oavsett bakgrund.

Varför jobbar ni som ni gör?

– För att vi vill utveckla och förnya scenkonsten och göra den relevant för fler. Vårt sätt att bidra till den utvecklingen är att låta fler få tillträde till scenrummet och att ge det

tillträdet lika mycket tyngd som allting annat. Vi kommer att fortsätta sätta upp inkluderande produktioner och ge dessa samma värde som redan etablerade uttryck. Genom att ge fler tillträde får vi nya sätt att berätta och en bredd i teaterkonsten som vår samtid behöver.

Vad är kvalitet för er?

– Vi vill utmana kvalitetsbegreppet. För att kunna bryta hierarkier och konserverade ideal behöver vi nya sätt att tala om begreppet kvalitet på, och nya utgångspunkter att skapa scenkonst från. Vi jobbar utifrån devisen att hög konstnärlig kvalitet inte existerar utan vill istället prata om olika slags kvaliteter, i syfte att vrida samtalet kring kvalitativ scenkonst och bryta mark för nya verk att skapas på gamla arenor. Eller tvärtom: öppna upp för nya perspektiv, fler människor, berättelser och andra komponenter som idag saknas eller får stå tillbaka till

förmån för idén om hög konstnärlig kvalitet. Publiken vet inte vad de saknar om ingen presenterar ett alternativ, så det är vi som konstnärer som måste driva utvecklingen framåt. Brokigheter, kontraster och

Hanna Morau, en av de konstnärliga ledarna för Bataljonen.

Foto: Tilo Stengel

utrymme att korsbefrukta röjer ny mark i vad som kan vara konst, och på sikt ger det oss vidare sätt att skapa när vi bryter cementserade uppfattningar kring vad scenkonst 'ska' vara. Det inte handlar inte om att förminska någons expertis eller talang, det handlar i stället om att vi måste sluta värdera det ena som mer värt än det andra.

Det talas ibland om fin- och fulkultur, men vem har rätt att definiera vad som är bra och dålig konst? Och måste vi

verkligen göra en uppdelning? För vems skull då? Är det för att kunna gå med det ekonomiska systemet och ha måttstockar för vad som är tillräckligt bra för att få bidrag? Är det för att kunna motivera vem som får vara med och vem som inte får vara med?

Vi behöver prata om kvalitetsbegreppet för att kunna förändra och framförallt utveckla scenkonstvärlden.

Har ni tips för den nyfikne?

– Vi har en lista med verktyg

Bataljonen i samarbete med Göteborgsoperan i föreställningen Olivia – en queer klubbshow.

Foto: Tilo Stengel

som vi alltid jobbar utifrån. Så här ser den ut:

De medverkandes förutsättningar

Alla som vill får vara med. Vi har som mest varit 96 personer på scen, då vissa aldrig stått på scen förr och andra har gjort det hur mycket som helst. Vi använder oss av drop in/drop ut – du är med så mycket eller lite som du själv vill och kan. Du kan alltid välja att titta på eller vara med, och det är ok att ändra sig. Tiden spelar →

roll: vissa rep är längre, andra är kortare och vi repar olika tider. Vi är vana vid att skapa produktioner under korta tidsperioder. Du kan alltid säga nej om du känner att det läggs för mycket ansvar på dig, eller be om mer om du har mycket ork. Den eller de scener som repas när du är där, är den/de scener du är med i. Ålder och förkunskaper spelar ingen roll. Vi har deltagare mellan 0 - 92 år.

Vi ser också uttalat på alla deltagare som som dansare, skådisar, sångare och dylikt, oavsett tidigare erfarenhet. Du är med som konstnär, inte något annat! Först då tror vi att vi kan skapa scenkonst på jämlika villkor.

Tydliga ramar och planering

Mycket tid läggs på planering och organisering, något som regissörerna ansvarar för.

»För att kunna bryta hierarkier och konserverade ideal behöver vi nya sätt att tala om begreppet kvalitet på.«

HANNA MORAU

Det finns en stark idé, men det finns alltid möjlighet för förändringar. Dock är det ett tydligt ledarskap och regissörernas ord gäller. En mindre grupp ges talroller och övriga ingår i ensemblen som är med i massnummer och i de scener

som repas då en är på plats. Vi förklarar olika sceniska uppgifter noga, så att deltagarna kan förstå och välja omfattning av sin egen medverkan genom att säga ja eller nej till den uppgift den tilldelats. Repmaterial som filmer/texter/koreografier finns tillgängliga även utanför repen för den som vill arbeta på distans.

Vi har också regler som inte tillåter rasistiska, sexistiska eller andra kränkande behandlingar och jargonger och vi kan stänga av personer som inte följer dessa. Varje repetition inleds med en samling där vi pratar om hur vi ska

respektera varandra och vara tillsammans i repprummet.

Språk

Vi tänker på hur vi ger instruktioner och hur vi kommunicerar både inåt och utåt. Det är viktigt att vara medvetna om vilket språk vi använder, både i fråga om fackspråk, talade språk och konstnärliga språk. Repliker skrivs på både engelska och svenska, både som ett konstnärligt grepp och för att öka tillgängligheten.

Stämning

Stämningen på repetitionerna är ett effektivt verktyg. Att skapa ett tryggt rum är en förutsättning för att hålla koncentrationen och kunna arbeta i det tempo vi behöver. Det är alltid okej att vara förvirrad när det finns en tillit till att regissörerna alltid har koll. Alla hjälps åt och det är alltid okej att fråga om allt.

Kostym och rekvisita

Ett verktyg för att kunna vara

många är att alla gör sina egna kostymer, naturligtvis utifrån deltagarnas förutsättningar. Vi sätter upp ramar att förhålla sig till, som grundkaraktär, stil och färg. Vi tillhandahåller material, kunskap, inspiration och handledning. För dem som verkligen behöver skapar vi kostymerna och ser alltid till att alla har kostym på scen.

Detsamma gäller rekvisita och scenografi. I början av arbetet sammanställs en lista på vad som behövs. Vissa saker behöver lång tid för tillverkning, annat uppkommer när en scen repas. Rekvisitalistan är levande under hela processen. Under repetitioner kan deltagare som inte har en scen att repa pyssla med listan. Även här finns vi till för handledning, bollplank, inspiration och med olika material.

I slutändan är det vi som har ansvar att allt finns när det behövs. Somliga deltagare vill hjälpa till med att skapa saker utan att själva vara med på scen. På så vis blir även de med i arbetet och en del av våra föreställningar.

Vi upplever att det gemensamma arbetet med kostym och rekvisita ger en djupare förståelse för berättelsen, för produktionen och för deltagarnas egna karaktärer. Det leder till ökat engagemang och en samhörighet att skapa detta tillsammans, oavsett hur mycket eller lite man varit med under processen.

Om en kulturskola vill lära sig mer om hur ni arbetar, hur gör de då?

– Då är de välkomna att höra av sig till oss. Vi kan hålla i workshops både med personal och deltagare. Vi tror på att dela med oss!

Scenkonstkollektivet Bataljonen når du på hanmorau@gmail.com. ■

Järfälla kulturskolas äldsta blåsorkester
»Powerplay« framför P-O Ukkonens
Stockholmsmedley

JÄRFÄLLA BLÅSMUSIKFESTIVAL

Lördagen den 10 september var det äntligen dags för Järfälla blåsmusikfestival, arrangerad av Järfälla kulturskola som en del av satsningen på att uppmärksamma och öka kunskapen om blåsmusik.

text Sofia Seffers foto Magdalena Nieriker

I RIDDARPARKEN och på Stora torget i Barkarbystaden bjöds allmänheten på ett program som visade just hur varierande blåsmusik kan vara. Kulturskolorna i Järfälla, Stockholm och Upplands Bro inledde dagen med vars ett blandat program innehållande arrangemang av bl.a. P-O Ukkonen, kulturskolornas huskompositörer Jan Utbult och Inge Sunde samt ett medley av musik från olika delar av världen.

Efter en halvtimme med Järfälla brassband innehållande musikal-musik, marschmusik och Taube lämnades stafettpinnen vidare till Blåsarsymfonikernas brass sextett, som bjöd på traditionell svensk brunnsmusik.

Mitt på dagen samlades ett 50-tal av festivalmusikanterna till allspel på Riddarparkens scen och därefter tog Superstar Orkestar vid för en in-

tensiv och glädjerik konsert på och runtomkring scenen. Publiken slöt upp och stod för både dans och sång till Superstars musik från Södra Balkan.

DAGEN AVSLUTADES på Stora torget med Lilla Akademiens båda blåsorkestrar Avanti och Blork och i Riddarparken spelade Järfälla musikkår.

Järfälla kulturskola som arrangerar festivaldagen var nöjda med uppslutningen. Vi hoppas att de medverkande banden var till glädje för publiken och att vi bidrog till att inspirera en ny generation att föra blåsmusiktraditionen vidare. Festivaldagens konserter visade bredden och spelglädjen inom blåsmusiken och att här finns något för alla smaker. Järfälla kulturskola jobbar vidare för att göra festivalen till en årlig tradition. ■

KIRUNA LYSSNAR PÅ BARNEN OCH SAMVERKAR FRAMÅT

Daniel Porshniev och Iris Bernin lär sig spelprogrammering, ett av de nya ämnen som finns i utbudet, hos Magnus Fredriksson i Kirunas kulturskola.

LANDET RUNT

När barnen i Kiruna fritt fick önska vilka ämnen som Kulturskolan skulle erbjuda svarade hälften att de ville lära sig mer om digitala konstformer. Med hjälp av Kulturrådet och det lokala näringslivet kunde man tillmötesgå önskemålen.

text & foto Ulrika Vallgård

DET ÄR TORSDAG KVÄLL i Kiruna och kurserna på Kulturskolan, som ligger i gamla Bolagsskolan, är i full gång. Jesper Dahlström-Kawakami, tillförordnad kulturskolechef, tar emot i entrén och guidar runt i lokalerna. Radmila Soleveva leder en grupp danselever som frimodigt visar upp ett nummer de har tränat in i en danssal med speglar på väggen. En saxofonlärare tittar ut i korridoren och tar emot sin nästa elev.

I Kiruna kulturskola erbjuds de vanliga kurserna i musik, bild och teater, men sedan ifjol har man också introducerat flera helt nya ämnen. I en datasal sitter fyra elever i djup koncentration och jobbar med spelprogrammering, en kurs som Kulturskolan drog igång förra läsåret.

IRIS BERNIN, 15 år, berättar att hon själv brukar spela Minecraft och Animal Crossing, men här skapar hon ett eget plattformsspel. Hon har ritat miljön och figurerna själv.

– Det är kul, säger hon.

Både hon och Daniel Porshniev, 12 år, som sitter i bänkraden bredvid, är inne på andra året, så de är inga nybörjare.

»Man får använda sitt kreativa tänkande på flera sätt när man programmerar spel.«

MAGNUS FREDRIKSSON

– Jag gillar spel och så tänkte jag att jag kanske kunde skapa mig ett eget, säger Daniel Porshniev.

I framtiden skulle han vilja ha ett yrke där han får ägna sig åt 3D-modellering och programmering, så det passar bra att han lär sig grunderna redan nu.

Läraren Magnus Fredriksson, som är anställd för just kurserna i spelprogrammering, är

i själva verket filmskapare och animatör, men att programmera spel har varit ett stort fritidsintresse de senaste tio åren.

Han tycker det är ett mycket passande ämne för Kulturskolan att erbjuda.

– Man får använda sitt kreativa tänkande på flera sätt när man programmerar spel. Man ritar, animerar och vissa gör även musik till spelen, så det täcker in det mesta på kulturområdet. I mer avancerade spel jobbar man dessutom med regi.

DET ÄR STORA SAKER som händer i Kiruna just nu. Ett nytt centrum invigs och den gamla stadskärnan rivs och kommer vara jämnad med marken inom några år. Stadsomvandlingen berör även Kulturskolan, som har påverkats av sättningsarna i marken som gruvdriften under jord orsakar. I korridoren finns en lång och väl synlig spricka täckt →

Iris Bernin tycker det är kul att programmera spel.

Det är torsdag kväll i Kiruna kulturskolan och en grupp danselever kör igenom en koreografi.

Jesper Dahlström-Kawakami, tf kulturskolechef i Kiruna, tror det är viktigt att kulturskolorna följer med sin tid och lär ut digitala konstformer, samtidigt som man också ska värna om den traditionella undervisningen.

Kiruna kulturskola

- Drygt 300 barn går i Kirunas kulturskola.
- Terminsavgiften är 400 kronor för gruppundervisning och 600 kronor för individuella lektioner.

för det nationella projektet med placering i Kiruna. Hon är ursprungligen konstvetare från Neapel och har bott de senaste åren i Berlin, men flyttade med sin man till Sverige i april i år. Hon är glad för uppdraget och tycker det är viktigt att vuxna förstår potentialen i det digitala skapandet.

– Den nya generationen är helt inne de digitala verktygen och kan dem bättre än vi. Men de behöver få lära sig att bli mer aktiva användare, inte bara passiva användare av spel och media.

PRECIS SOM FÖR många andra kulturskolor runt om i Sverige är det i Kiruna ibland tufft med både de ekonomiska utmaningarna inom kommunen och lärarbristen. Därtill är Kiruna en gruvstad, som många kanske förknippar mer med en machokultur än med musik och konst. Men trots det känner Jesper Dahlström-Kawakami en stark framtidstro.

– Det gäller för kulturskolan att hitta sin roll i nutiden. Det är viktigt att hålla kvar vid det gamla och förvalta de konstformer som funnits med länge, men också att anpassa sig till de nya. Nu när det arbetet har börjat kommer det att hända mycket. ■

med svartgul tejp. I personalrummet syns en annan spricka i golvet.

Sprickbildningen har gått fortare än vad gruvbolaget LKAB hade räknat med, och även om det inte är någon fara att huset ska rasa ihop ska Kulturskolan tillfälligt få flytta in i Folkets hus under hösten, innan den nästa år får helt nya lokaler tillsammans med gymnasiet i nya centrum.

De nya lokalerna i kvarteret som kallas Kunskapsstaden blir betydligt mindre, men Jesper Dahlström-Kawakami är ändå övervägande positiv och förväntansfull.

– Vi har fått vara med och tycka till under hela processen. Det kommer bli superfint och anpassat efter våra behov på det nya stället när vi flyttar in, säger han.

Han tycker att det är värdefullt att de på ett naturligt sätt kommer att kunna samverka med gymnasieskolan och es-

tetiska programmet när de får lokaler i samma hus. Just samverkan med andra aktörer är något man har positiva erfarenheter av och tror mycket på i Kiruna kulturskola.

MEN DET ÄR INTE BARA lokalmässigt som Kulturskolan i Kiruna ska förnyas. Själva verksamheten genomgår också en förnyelse, något som grundar sig i en elevenkät de gjorde för ett par år sedan.

– När vi frågade helt öppet vad barnen och ungdomarna ville lära sig i Kulturskolan så svarade ungefär hälften att de ville göra sådant som finns i utbudet, medan hälften svarade att de ville hålla på med olika typer av digitala konstformer. Då insåg vi att vi måste erbjuda det vid sidan av vår mer traditionella undervisning.

Frågan var bara hur det skulle lösa sig ekonomiskt. Efter att ha funderat lite kom de på vart de kunde vända sig.

Elda Oreto i Kiruna har fått i uppdrag att leda ett nationellt projekt i digital kultur och kreativa näringar.

Gruvbolaget LKAB har startat en stiftelse som kallas LKAB Akademi och från den kan skolor i gruvkommunerna ansöka om finansiering av pedagogiska utvecklingsprojekt och aktiviteter som stärker ungas intresse för teknik, matematik och naturvetenskap.

När önskemålet om kurser i digitalt skapande kom upp, sökte Kulturskolan pengar från stiftelsen. Man sökte även ett utvecklingsbidrag från Kulturrådet. De ekonomiska bidragen, totalt närmare 3 miljoner kronor, som beviljades räckte bland annat till utrustning och tre halvtidstjänster för kurserna i programmering och digitalt skapande under tre år. Även grundskolan kan boka in sig på kurserna, berättar Jesper Dahlström-Kawakami.

Den nya generationen är helt inne de digitala verktygen och kan dem bättre än vi. Men de behöver få lära sig att bli mer aktiva användare. «

ELDA ORETO

Kiruna kulturskolas samarbete med det lokala näringslivet och satsningar på digitala konstformer har gjort att man har fått ögonen på sig från Kulturrådet. I våras blev

Kiruna säte för ett nationellt projekt i digital kultur och kreativa näringar som Kulturrådet har beviljat bidrag till. Inom ramen för projektet har det bildats ett nätverk av intresserade kulturskolor som vill tänka »utanför boxen«, samverka, kompetensutveckla och inspireras både av varandra och av extern kompetens i syfte att bredda sitt utbud och nå nya målgrupper. I oktober möttes lärare som deltar i projektet i en konferens i Halland.

ELDA ORETO har anställts av Kulturskolan i Kiruna som ledare

DU ÄGER!

- Din röst
- Din åsikt
- Dina perspektiv
- Dina drömmar

VAD?

Vill du vara med och bygga upp Sveriges första nationella ungdomsråd i kulturskolefrågor? Hur kan Kulturskolan bli en plats där unga människor får mötas, drömma tillsammans, utveckla sina talanger och prova nytt? Hur skapar vi en öppen miljö där alla ryms och får bidra? Kulturskolerådet vill skapa förutsättningar för ett ungdomsråd - men hur ska det se ut? Det är du som bestämmer! Allt är kostnadsfritt.

VEM?

Vi letar efter dig som...
...är 15 år eller äldre
...vill ha inflytande i kulturskolans verksamhet
...vill träffa andra ungdomar från hela landet
...vill lära dig hur demokrati och påverkansarbete fungerar

NÄR?

Den 13-15 januari 2023 är du välkommen till historiens första nationella ungdomsråd i kulturskolefrågor. Hur vill unga att kulturskoledemokrati ska fungera? Den frågan har du som deltar svaret på.

Välkommen på två digitala informationsträffar så får du veta mer. Kom på en eller båda!

Tisd 8/11 kl 19-20

Onsd 23/11 kl 19-20

Anmäl dig till

unga@kulturskoleradet.se så får du en länk, eller prata med din lärare på kulturskolan.

Vi längtar efter din röst!

Varma hälsningar från
Malin på Kulturskolerådet